

SPELING DER NATUUR

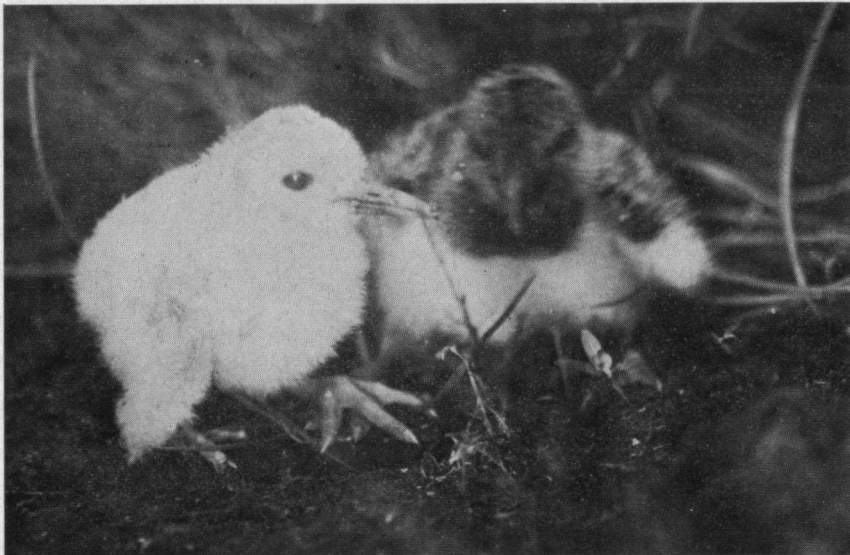
Albinisme

Door J. P. Strijbos

Wanneer bij mensen en dieren de donkere kleurstof, het pigment in de huid en de ogen ontbreekt, spreekt men van albino's. Zij onderscheiden zich door een bleke huid, witachtig en zijdeachtig haar en wimpers en een bleekrood regenboogvlies en een pupil die rood oplicht. Dit verschijnsel is erfelijk en komt voor bij alle mensenrassen en vooral bij de bantoerassen. Ook bij tal van zoogdieren komt het voor, zoals mol, egel, otter, veldmuis, eekhoorn maar ook bij hertensoorten en antilopen. Eveneens werden kleurafwijkingen vastgesteld bij insecten en vissen en de beroemde Moby-Dick, de Witte Walvis uit het epos van Herman Melville was waarschijnlijk een albino.

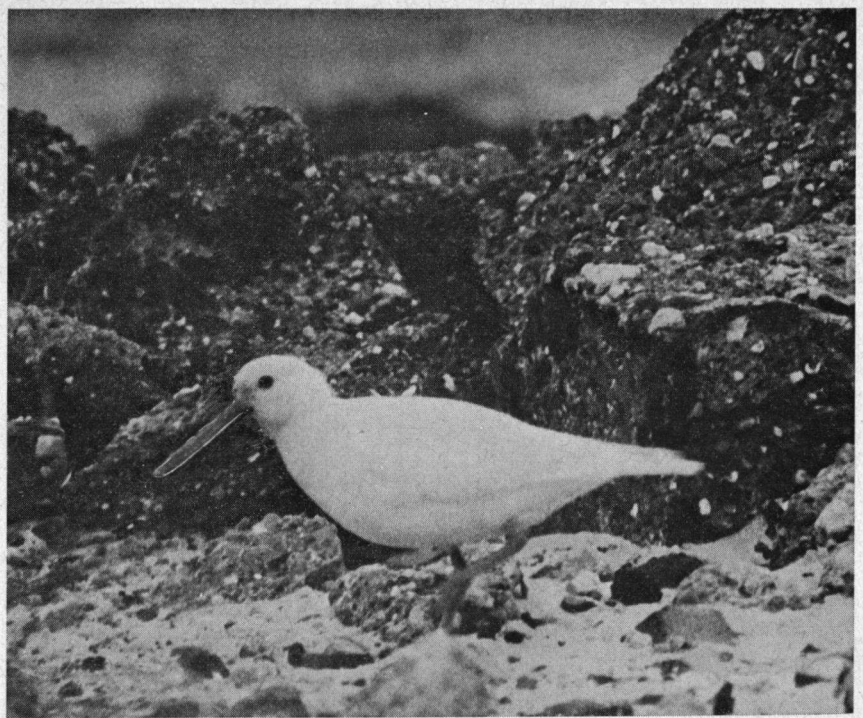
Witte konijnen, ratten, muizen, Cavia's behoren eveneens tot de albinos, zo ook witte paarden en witte olifanten. Ook bij vogels vinden wij albinos en in het bijzonder bij Merels, vaak ook bij Huismussen en Spreeuwen. Vroeger jaren moeten er op IJsland, waar de Raaf nog talrijk voorkomt, ook wel eens witte Raven gevonden zijn. Deze waren vanwege hun zeldzaamheid zeer kostbaar.

Zuivere albino's, dus geheel witte exemplaren komen onder de vogels maar zeldzaam voor. Meestal betreft het leucistische kleurafwijkingen en vertonen zij wit aan de kop, op de vleugels of de staart en dan kan men spreken van gedeeltelijk albinisme. In de kop van Noord-Holland zag ik eens een volkomen witte Ekster en bij navraag vernam ik dat de dorpeelingen deze vogel al enige jaren kenden. In de Krimduinen op Texel vond ik eens een witte Eidereend, terwijl zij broedend op een nest zat. Ik heb de vogel niet van het nest gestoten en heb dus niet kunnen constateren

Nest van Scholekster met links een albino-donsjong en rechts een normaal gekleurd exemplaar, Walenburg, juni 1925

Foto: Jan P. Strijbos

Albino Scholekster, De Mok, Texel, 22 juni 1974

Foto: Jan P. Strijbos

of de vogel inderdaad geheel wit was. Maar wat ik ervan zag, de rug, de hals en de kop waren wit en de broedende vogel viel reeds van grote afstand op. Ook vond ik op Texel eens een nest van een Scholekster met een albino donsjong en twee normaal gekleurde jongen. Dat was op een terrein naast de beroemde Staart in de polder Walenburg. Het witte donsjong had een roze snavel en pootjes.

Albino Scholeksters worden nog al eens gezien. Hans Warren zag ze op de schorren tussen Walcheren en Zuid-Beveland en op het strand onder Bergen ontdekte ik eens een zuiver witte Scholekster. In de loop der jaren ontving ik meer dan eens berichten van witte Scholeksters die waargenomen waren in de Prins Hendrik polder en in Walenburg op Texel.

Sinds 1958 huist er een albino Scholekster aan de Mok op Texel. Er gaat geen jaar voorbij, of wij mogen deze witte sinjeur zien. De Texelaars zijn er van op de hoogte en in Den Hoorn vinden wij nu een huis, dat men de 'Witte Lieuw' heeft gedoopt. De vogelwachters vertelden mij dat zij er van overtuigd waren, dat deze witte Scholekster soms gepaard was met een normaal gekleurd exemplaar en er tot broeden kwam. Zij meenden echter dat als regel het witte exemplaar niet erg gezien was bij de andere Scholeksters en min of meer beschouwd werd als een vreemde eend in de bijt.

Maar dit jaar kreeg ik zekerheid van het nestelen, toen ik het nest vond dat twee normaal gekleurde en getekende eieren bevatte. De albino zat steeds op het nest. De partner was een normale Scholekster en alarmeerde luid als je het nest naderde en gaf blijk bij het nest te behoren. Dan was er nog een derde normale Scholekster, die steeds fel bestookt werd door de albino en geen schijn van kans kreeg bij het nest te komen.

Wat deze driehoeksverhouding had te betekenen, werd niet duidelijk. In het algemeen wordt het albinisme beschouwd als een eigenschap, welke volgens de wetten van Mendel overerfelijk is. Daar albino's gewoonlijk geringe levenskansen hebben — zij vallen namelijk door hun witte habijt erg op, niet het minst ook voor hun belagers en aan allerlei rooftuig —, bovendien worden zij door hun normale soortgenoten gemeden en niet voor vol aangezien, zodat zij niet gemakkelijk een partner vinden. Zij sneuvelen eerder dan een normale vogel, omdat zij afwijkend en opvallend gekleurd zijn. De albino Scholekster van Texel bewijst echter dat zij een hoge ouderdom kunnen bereiken. Trouwens, het ring-onderzoek heeft ons bewezen, dat Scholeksters stokoud kunnen worden en tot op hoge ouderdom nog aan de voortplanting kunnen deelnemen. Er zijn gevallen bekend geworden van dertig en meer jaren.

● Jan P. Strijbos, Claus Sluterweg 2, Heemstede

* Lieuw is de Texelse naam voor de Scholekster.

Albino Zwarte Kraai

Op de grens van Deurne en Bakel namen wij op 3, 4, 5 en 6 oktober 1974 een albino Zwarte Kraai waar. Daarna werd de vogel zover ik weet niet meer gezien. De foto's zijn gemaakt op 5 en 6 oktober in de schemering, omdat de vogel heel vroeg in de schemering de gewoonte had om voedsel te komen zoeken. Daarna trok hij zich terug in de bossen om laat in de namiddag weer te verschijnen.

Door Zwarte Kraaien en die zitten daar nogal wat werd het dier steeds weggepest. Hij was dan daarbij opvallend schrikachtig. Hij zocht contact met

Albino Zwarte Kraai, Deurne, 5 okt. '74

Foto: P. M. J. Otten

Albino Zwarte Kraai, Deurne, 6 okt. '74

Foto: P. M. J. Otten

Roeken, maar ook met Zwarte Kraaien. Ik had de indruk dat de Zwarte Kraaien het beest niet als soortgenoot beschouwden.

● P. M. C. Otten, Jan Vermeerstraat 26, Deurne N.B.

Automobilisten opgepast!

Begin oktober heeft de Ned. Vereniging tot Bescherming van Vogels via dagbladen, radio en tv een bericht verspreid waarbij automobilisten verzocht wordt voorzichtig te rijden waar zich vogels onder de beukenbomen bevinden, vooral Kepen en Vinken. Bij regenachtig weer ontstaat vooral een breiige massa die veel zaadetende vogels aantrekt. Later in het najaar ook de wegbermen die bij sneeuwval vrijgemaakt zijn en duizenden Vinken en Kepen kunnen aanlokken.

De beukenbomen dragen zeer veel vrucht dit najaar. Zo'n oogst komt maar ongeveer eens in de zeven jaar voor en dan kan van een grote beukenboom zo'n 70 tot 80 kg zaad voor zaaigoed verzameld worden tegen nog niet de helft in een normaal jaar. Ook vele sparren, taxus, hulst, cotoneaster en tal van andere zaad- en bessendragende bomen en heesters dragen bijzonder goed.